

תזכיר חוק

א. שם החוק: חוק הפיקוח על שירותים פיננסיים (ביטוח)(תיקון מס' _), התשע"א – 2011.

ב. מטרת החוק והצורך בו: בעשורים האחרונים התפתח שוק הביטוח בישראל וחלה עלייה בכמות המשאבים, הידע והניסיון שבידי מבטחים (להלן – גופים מוסדיים). התפתחות זו מעלה צורך להתאים את אופן הפיקוח על הגופים המוסדיים. גישת פיקוח מתאימה יותר למבנה השוק המודרני היא כזו שתאפשר לגופים מוסדיים מרחב פעולה לפיתוח מוצרים, לאור עקרונות, קווים מנחים, הוראות ותנאים שאותם יכתיב הממונה על שוק ההון, ביטוח וחיסכון במשרד האוצר (להלן – הממונה) ותאפשר להם במקרים המתאימים להתחיל לפעול לאחר מתן הודעה לממונה ללא צורך בקבלת אישורו מראש ובכתב. גישת פיקוח זו תאפשר התפתחות מהירה של שוק הביטוח כך שיתאים לצרכים המשתנים של המבוטחים ולהתפתחויות עתידיות בשוקים. גישת פיקוח זו גם תגביר את האחריות של הגופים המוסדיים. גישת פיקוח זו גם עולה בקנה אחד עם הנהוג במרבית מדינות ה-OECD וכן עם עקרונות דירקטיבת "סולבנסי 2".

תזכיר חוק זה בא לתקן את הוראות חוק הפיקוח על שירותים פיננסיים (ביטוח), התשמ"א – 1981 (להלן – חוק הפיקוח על הביטוח), ולהתאים אותן לגישת הפיקוח האמורה לעיל.

ג. השפעת התיקון המוצע על החוק הקיים

יתוקן חוק הפיקוח על הביטוח.

ד. השפעת החוק המוצע על תקציב המדינה

אין השפעה על תקציב המדינה.

ה. להלן נוסח החוק:

הצעת חוק הפיקוח על שירותים פיננסיים (ביטוח)(תיקון מס'...), התשע"א – 2011

- תיקון סעיף 32 .1. בסעיף 32(ז) לחוק הפיקוח על שירותים פיננסיים (ביטוח), התשמ"א – 1981¹
(להלן – החוק העיקרי), האמור בו יסומן "1)" ואחריו יבוא:
"2) המפקח רשאי להורות על תנאים שבהם לא תחול חובת קבלת היתר על אדם המחזיק אמצעי שליטה במבטח כערובה לחיוב וכן תנאים שבהם יהיה אדם רשאי להחזיק אמצעי שליטה כאמור, אם נמסרה למפקח הודעה על כך, באופן ובמועד שהורה המפקח, והמפקח או מי מטעמו לא הודיע על התנגדותו להחזקה האמורה".
- תיקון סעיף 38 .2. בסעיף 38 לחוק העיקרי -
(א) בסעיף קטן (א) -
(1) במקום "שר האוצר רשאי לקבוע בתקנות לכל ענפי הביטוח או לענפי ביטוח מסויימים, הוראות בדבר" יבוא "המפקח רשאי ליתן הוראות, לכל ענפי הביטוח, לענפי ביטוח מסויימים או לתכניות ביטוח, בדבר";
(2) במקום "על פי תקנות שהותקנו" יבוא "על פי הוראות";
(ב) בסעיף קטן (ב), במקום "תקנות" יבוא "הוראות";
- תיקון סעיף 39 .3. בסעיף 39 לחוק העיקרי -
(א) בסעיף קטן (א), במקום "שר האוצר רשאי לקבוע בתקנות לכל ענפי הביטוח או לענפי ביטוח מסויימים, הוראות בדבר מבנה" יבוא "המפקח רשאי ליתן הוראות, לכל ענפי הביטוח, לענפי ביטוח מסויימים או לתכניות ביטוח, בדבר";
(ב) סעיף קטן (ב) - בטל;
- תיקון סעיף 40 .4. במקום סעיף 40 לחוק העיקרי, יבוא:

¹ ס"ח התשמ"א, עמ' 208; ס"ח התש"ע, עמ' 545.

(א) מבטח המבקש להנהיג תכנית ביטוח, לשנות את תנאי הביטוח, את דמי הביטוח או שינויים נוספים לגבי תכנית ביטוח כפי שיוורה המפקח (בסעיף זה – התכנית או השינוי), יגיש למפקח הודעה על כך, אשר תכלול את הפרטים שיוורה המפקח (בסעיף זה – ההודעה) 30 ימי עסקים לפני המועד שבו מתבקש תחילתו של השינוי או תקופה אחרת שיוורה המפקח (בסעיף זה – התקופה הקובעת).

(ב) התכנית או השינוי שהוגשה לגביהם הודעה לפי האמור בסעיף קטן (א), יהיו בתוקף לאחר שחלפה התקופה הקובעת מיום קבלת ההודעה, ובלבד שהמפקח או מי מטעמו לא הודיע על התנגדותו לתכנית או לשינוי, כולם או חלקם בתוך התקופה הקובעת.

(ג) על אף האמור בסעיף קטן (ב), המפקח או מי מטעמו רשאי להודיע על התנגדותו לתכנית או לשינוי, כולם או חלקם, לאחר שחלפה התקופה הקובעת מיום קבלת ההודעה אם מצא כי ההתנגדות נדרשת בשל אחד או יותר מהטעמים הבאים:

- (1) שמירה על עניינם של המבוטחים או של הלקוחות;
- (2) מניעת פגיעה ביכולתו של מבטח לקיים את התחייבויותיו;
- (3) טעמים המנויים בסעיף 17.

(ד) הודיע המפקח או מי מטעמו על התנגדותו לתכנית או לשינוי כאמור בסעיף קטן (ג), לא ינהיג המבטח את התכנית או השינוי החל ממועד קבלת ההודעה, ואולם אם כלל המפקח או מי מטעמו בהתנגדותו הוראה בדבר תחולת התכנית או השינוי, כולה או חלקה, ינהיג המבטח את התכנית או השינוי בהתאם להוראה זו.

(ה) על אף האמור בסעיף קטן (א), המפקח רשאי להורות לגבי ענפי ביטוח או סוגי תכניות ביטוח לגביהם לא ינהיג מבטח תכנית או שינוי כאמור בסעיף הקטן האמור, אלא באישור מראש ובכתב מאת המפקח.

תיקון סעיף 104 .5 בסעיף 104(ב) לחוק העיקרי -

(א) במקום פסקה (3), יבוא:

"(3) החזיק אמצעי שליטה במבטח או שלט במבטח, בלי שהיה בידו היתר או החזיק אמצעי שליטה במבטח כערובה לחיוב בלי שהיה בידו היתר או בלי שהגיש למפקח הודעה על כך או על אף שהמפקח או מי מטעמו התנגד להחזקה כאמור, בניגוד להוראות סעיף 32;";

(ב) במקום פסקה (12), יבוא:

"(12) הנהיג תכנית ביטוח שפרטיה לא הוגשו למפקח או שינה את תנאי הביטוח, את דמי הביטוח או שינוי אחר שהורה המפקח כי יש להודיע על שינויו, בלי שהגיש למפקח הודעה על כך או על אף שהמפקח או מי מטעמו התנגד להנהגת התכנית או השינוי כאמור, לפי הוראות סעיף 40."

ד ב ר י ה ס ב ר

כללי

בעשורים האחרונים התפתח שוק הביטוח בישראל וחלה עלייה בכמות המשאבים, הידע והניסיון שבידי מבטחים. התפתחות זו מעלה צורך להתאים את אופן הפיקוח על מבטחים. גישת פיקוח מתאימה יותר למבנה השוק המודרני היא כזו שתאפשר למבטחים מרחב פעולה לפיתוח תכניות ביטוח, לאור עקרונות, קווים מנחים, הוראות ותנאים אותם יכתיב המפקח על הביטוח (להלן – המפקח). גישת פיקוח זו תאפשר התפתחות מהירה של מגוון תכניות ביטוח בשוק כך שיתאימו לצרכים המשתנים של המבוטחים ולהתפתחויות עתידיות בשווקים. גישת פיקוח זו גם תגביר את האחריות של המבטחים לתכניות הביטוח אותן הם מנהיגים. גישת פיקוח זו גם עולה בקנה אחד עם הנהוג במרבית מדינות ה-OECD שבהן המפקח על הביטוח איננו מאשר תכניות ביטוח וכן עם עקרונות דירקטיבת "סולבנסי 2".

סעיף 1

סעיף 32(ז) לחוק הפיקוח על שירותים פיננסיים (ביטוח), תשמ"א-1981 (להלן – חוק הפיקוח על הביטוח), קובע כי הוראות סעיף 32 לחוק הפיקוח על הביטוח לעניין היתר להחזקת אמצעי שליטה יחולו גם על החזקת אמצעי שליטה במבטח שנועדו לשמש כערובה לחיוב, למעט אמצעי שליטה שנועדו לשמש בתום לב כערובה לחיוב בידי תאגיד בנקאי, ואשר שיעורם בחשבון ניירות ערך של לקוח כלשהו אינו עולה על 0.001% מאותו סוג של אמצעי השליטה.

במתן היתר להחזקת אמצעי שליטה במבטח כערובה לחיוב מובאים בחשבון, בין היתר, השיקולים המפורטים בסעיף 32(ב1) לחוק הפיקוח על הביטוח, הנוגעים להתאמתו של המבקש להחזיק כמות אמצעי שליטה כמבוקש ובכלל זה חוסנו הכלכלי, מהימנותו וכן ההשלכות האפשריות של מתן ההיתר על השליטה, הקיימת או העתידית, במבטח. קיימים מקרים שבהם כמות אמצעי השליטה, זהות המבקש ומאפיינים נוספים של החזקת אמצעי שליטה במבטח כערובה לחיוב, מקטינים מאוד את החשש לפגיעה אפשרית בפעילותו של המבטח. אשר על כן ובמטרה לצמצם את מעורבות המפקח בתהליכים עסקיים אשר השפעתם האפשרית על יציבותו של מבטח ועל עמידתו בהתחייבויותיו ללקוחותיו אינה משמעותית, ועל מנת להגדיל את חופש הפעולה והגמישות של המחזיקים באמצעי השליטה כערובה לחיוב, מוצע להסמיך את המפקח להורות על תנאים שבהם לא תחול חובת קבלת היתר על אדם המחזיק אמצעי שליטה במבטח כערובה לחיוב וכן תנאים שבהם ניתן יהיה להחיל נוהל אחיד של הודעה למפקח לפני מועד תחילת החזקה של אמצעי שליטה כערובה לחיוב.

סעיף 2 ו-3

בהתאם לסעיפים 38 ו-39 לחוק הפיקוח על הביטוח, שר האוצר רשאי לקבוע בתקנות, לכל ענפי הביטוח או לענפי ביטוח מסוימים, הוראות בדבר תנאים שבחווה ביטוח וניסוחם והוראות בדבר מבנה פוליסת ביטוח וצורתה.

המפקח על הביטוח (להלן - המפקח) אמון, בין היתר, על ההגנה על ענייני המבוטחים. במסגרת תפקידו בוחן המפקח את מגוון הנושאים הקשורים בהבטחת טובת המבוטחים ובכלל זה את הוגנות ובהירות תנאי תכניות הביטוח הקיימות בשוק. מאחר שהמפקח הוא הגורם המקצועי בכל הנוגע להנהגת תכניות ביטוח, ובכלל זה קביעת תנאיהן, מוצע לקבוע כי המפקח יהיה הגורם שיקבע הוראות בדבר תנאי ביטוח ובדבר צורת הפוליסה והבלטת תנאים בה.

סעיף 4

כללי

סעיף 40 לחוק הפיקוח על הביטוח, קובע כי מבטח יכול להנהיג תכנית ביטוח או שינוי בה בכפוף להודעה שתמסר מראש למפקח. עוד קובע הסעיף כי בענפי ביטוח שקבע שר האוצר בצו לעניין זה, לא ינהיג מבטח תכנית ביטוח או שינוי בה אלא אם התיר זאת המפקח. בנוסף, קובע הסעיף כי שר האוצר רשאי לקבוע סוגי עסקים או שינויים שבהם לא יידרש המבטח להיתר, וכן סוגי עסקים או שינויים שאם המפקח לא הודיע על התנגדותו תוך 30 ימים מיום שקיבל הודעה עליהם, יראה אותם המבטח כאילו אושרו על ידי המפקח. בהתאם לסמכות האמורה, נקבע צו הפיקוח על עסקי ביטוח (תכניות ביטוח חדשות ושינוי תכניות), התשמ"ב-1981 (להלן- הצו) שבו נקבעו ענפים שפוליסות בהם כפופות לקבלת היתר מהמפקח וכן ענפים שלגבי פוליסות שבענף זה המפקח צריך להודיע אם מתנגד הוא להם תוך 30 ימים כאמור.

במטרה להתאים את אופן הנהגת תכניות הביטוח בישראל לגישת הפיקוח המוצעת לעיל, מוצע לבטל את החובה לקבל אישור מראש של המפקח, כתנאי להנהגת תכנית ביטוח, ולהחיל במקומה, על כל ענפי הביטוח, נוהל אחיד של הודעה למפקח לפני המועד שבו מבקש מבטח להנהיג תכנית ביטוח או להחיל שינוי בה. יודגש כי המעבר לנוהל הודעה כאמור, יגביר את האחזיות של המבטחים לתכניות הביטוח אותן הם מנהיגים.

מובן מאליו כי גם לאחר השינוי האמור המפקח ימשיך לדרוש מהמבטחים לבצע שינויים בתכניות ביטוח, הן ברמה הפרטנית והן ברמה הרוחבית, במקרים בהם יראה כי התערבותו נדרשת, וכי קיימים ענפים בהם יידרש פיקוח הדוק יותר.

לפיכך, מוצע לבטל את סעיף 40 הקיים ולקבוע במקומו את התנאים כדלהלן:

לסעיף 40(א) המוצע

מוצע לקבוע כי ההודעה למפקח על הכוונה להנהיג תכנית ביטוח חדשה או לבצע שינוי בתכנית קיימת, בכל ענפי הביטוח, תהיה 30 ימי עסקים לפני המועד שבו מתבקש תחילתו של השינוי או תקופה אחרת שיוורה המפקח. עוד מוצע לאפשר למפקח להגדיר שינויים נוספים החייבים בהודעה מראש למפקח לפני הנהגתם.

לסעיף 40(ב) המוצע

מוצע לקבוע כי תכנית ביטוח או שינוי בה יהיו בתוקף בתום תקופה כמוגדר בחוק שבמהלכה רשאי המפקח או מי מטעמו להתנגד לתכניות או לשינוי, והמבטח לא נדרש לאישור מפורש של המפקח או להודעה של המפקח כי אינו מתנגד להתחלת שיווק התכנית. בכך, יגדל חופש הפעולה והגמישות של המבטחים בניהול ובפיתוח של עסקיהם ויתקצר משך הזמן להשקת תכניות ביטוח חדשות או שינויים בתכניות קיימות. עוד מוצע לקבוע כי אם המפקח או מי מטעמו הודיע במהלך תקופה כאמור על התנגדותו להנהגת תכנית או לביצוע שינוי, המבטח לא יהיה רשאי להנהיג את התכנית או את השינוי. יובהר כי באפשרותו של המפקח או מי מטעמו להודיע כי הוא מתנגד לכל תכנית הביטוח או לחלקים בה.

לסעיף 40(ג) המוצע

מוצע לקבוע כי גם אם חלף מניין הימים הקבועים בחוק להתנגדות לתכנית ביטוח, המפקח או מי מטעמו רשאי להודיע על התנגדותו אף אם זו כבר משווקת, וזאת בהתקיימותם של אחד מהתנאים המפורטים בסעיף. באפשרותו של המפקח או מי מטעמו להודיע כי הוא מתנגד לכל תכנית הביטוח או לחלקים בה. אמנם, סמכות זאת קיימת למפקח או מי מטעמו כבר היום, אך מוצע להבהיר בחוק מן הטעם שהמבטח אינו נדרש לקבל אישור מראש של המפקח, כתנאי להנהגת תכנית ביטוח.

לסעיף 40(ד) המוצע

מוצע לקבוע כי אם המפקח או מי מטעמו הודיע על התנגדותו לפי סעיף 40(ג) המוצע, המבטח לא יהיה רשאי להמשיך ולשווק את התכנית. בנוסף, מוצע לקבוע כי המפקח או מי מטעמו רשאי גם להורות על תנאים בדבר אופן הנהגת תכנית הביטוח לרבות להורות למבטח לשנות חלקים בתכנית הביטוח כתנאי להמשך שיווקה.

לסעיף 40(ה) המוצע

מוצע לקבוע כי בסמכותו של המפקח להורות על ענפי ביטוח או סוגי תכניות ביטוח אשר יהיו חייבים באישור מפורש של המפקח טרם שיווקן. הוראה זו נועדה לאפשר למפקח גמישות להחריג ענפי ביטוח או סוגי תכניות ביטוח מנוהל ההודעה ולהחזירם לנוהל של אישור מפורש מראש, לפי הצורך.

סעיף 5

סעיף 104(ב)(3) לחוק הפיקוח על הביטוח קובע סנקציה פלילית על מי שהחזיק אמצעי שליטה במבטח בלי שהיה בידו היתר. מוצע לערוך התאמה לתיקון המוצע לסעיף 32(ז) לחוק הפיקוח על הביטוח כך שהסנקציה תוטל על מי שהחזיק אמצעי שליטה במבטח, בלי שהיה בידו היתר או החזיק אמצעי שליטה במבטח כערובה לחיוב בלי שהגיש למפקח הודעה על כך או על אף שהמפקח או מי מטעמו התנגד להחזקה כאמור.

בנוסף קובע סעיף קטן 104(ב)(12) לחוק הפיקוח על הביטוח סנקציה פלילית בשל הנהגת תכנית מבלי שפרטיה הוגשו למפקח. מוצע לערוך התאמה לתיקון המוצע לסעיף 40 לחוק הפיקוח על הביטוח, כך שהסנקציה תוטל על מבטח שהנהיג תכנית ביטוח שפרטיה לא הוגשו למפקח או שינה את תנאי הביטוח, את דמי הביטוח, תשלומים אחרים או שינוי אחר שהורה המפקח או מי מטעמו כי יש להודיע על שינוי, בלי שהגיש למפקח הודעה על כך או על אף שהמפקח או מי מטעמו התנגד להנהגת התכנית או השינוי כאמור.

תזכיר חוק

א. **שם החוק**: חוק הפיקוח על שירותים פיננסיים (קופות גמל)(תיקון מס' _), התשע"א – 2011.

ב. **מטרת החוק והצורך בו**: בעשורים האחרונים התפתח שוק קופות הגמל וחלה עלייה בכמות המשאבים, הידע והניסיון שבידי חברות מנהלות של קופות גמל ובכלל זה: של קרנות פנסיה (להלן – גופים מוסדיים). החובות והזכויות של עמיתי קופת גמל נקבעות בתקנון הקופה. שינוי תקנון קופת גמל, אינו מצריך הסכמה של עמיתי הקופה. בנוסף, ההלכה קובעת כי זכויות עמית לקבלת כספים מהקופה מתגבשות בהתאם להוראות התקנון במועד קרות אירוע מזכה. לנוכח ההתפתחות האמורה ובשים לב למשמעות שינוי תקנון קופת גמל, נוצר צורך להתאים את אופן הפיקוח על הגופים המוסדיים. גישת פיקוח מתאימה יותר למבנה השוק המודרני היא כזו שתאפשר לגופים מוסדיים מרחב פעולה לשינוי תקנוני קופת הגמל לאור עקרונות, קווים מנחים, הוראות ותנאים שאותם יכתיב הממונה על שוק ההון, ביטוח וחסכון במשרד האוצר (להלן – הממונה) ותאפשר להם במקרים המתאימים להתחיל לפעול לאחר מתן הודעה לממונה ללא צורך בקבלת אישורו מראש ובכתב. גישת פיקוח זו תאפשר התפתחות מהירה של שוק החיסכון הפנסיוני, כך שיתאימו לצרכים המשתנים של העמיתים ולהתפתחויות עתידיות בשוקים. גישת פיקוח זו גם תגביר את האחראיות של הגופים המוסדיים.

תזכיר חוק זה בא לתקן את הוראות חוק הפיקוח על שירותים פיננסיים (קופות גמל), התשס"ה–2005 (להלן – **חוק קופות גמל**), ולהתאים אותן לגישת הפיקוח האמורה לעיל.

ו. **השפעת התיקון המוצע על החוק הקיים**

תיקון לחוק קופות גמל.

ז. **השפעת החוק המוצע על תקציב המדינה**

אין השפעה על תקציב המדינה.

ח. **להלן נוסח החוק**:

הצעת חוק הפיקוח על שירותים פיננסיים (קופות גמל)(תיקון מס'...), התשע"א – 2011

- תיקון סעיף 1 .1 בסעיף 1 לחוק הפיקוח על שירותים פיננסיים (קופות גמל), התשס"ה – 2005²
(להלן – החוק העיקרי), אחרי ההגדרה "חוק פיצויי פיטורים" יבוא:
"יום עסקים" - כהגדרתו בחוק השקעות משותפות בנאמנות,
התשנ"ד-1994³.
- תיקון סעיף 14 .2 בסעיף 14(ב) לחוק העיקרי, אחרי "קופת הגמל" וכן "פרטים נוספים שיורה הממונה".
- תיקון סעיף 16 .3 בסעיף 16 לחוק העיקרי -
- (1) בסעיף קטן (ד)(6), הסיפה החל במילים "השר רשאי" – תימחק;
- (2) אחרי סעיף קטן (ד) יבוא:
- "(ד1) הממונה רשאי ליתן הוראות בדבר זכויות וחובות עמיתים שייקבעו בתקנון קופת גמל; הוראות כאמור יכול שיינתנו לכלל קופות הגמל או לקופות גמל מסוגי מסוים או למטרה מסוימת.
- (ד2) הוראה בתקנון קופת גמל הסותרת הוראה שנתן הממונה או הוראת כל דין, לא ינהגו לפיה ולגבי הוראה שנתן הממונה לפי סעיף קטן (ד1) יראו כאילו נכללה בתקנון; אין בהוראה זו כדי לגרוע מאחריותה של החברה המנהלת."
- תיקון סעיף 17 .4 במקום סעיף 17 לחוק העיקרי יבוא:
- "שינוי התקנון 17. (א) חברה מנהלת המבקשת לערוך שינוי בתקנון קופת גמל תגיש לממונה הודעה על כך אשר תכלול את הפרטים שיורה הממונה (בסעיף זה – ההודעה) 30 ימי עסקים לפני המועד שבו מתבקש תחילתו של השינוי או תקופה אחרת שיורה הממונה (בסעיף זה – התקופה הקובעת).

² ס"ח התשס"ה, עמ' 889.
³ ס"ח התשנ"ד, עמ' 308.

(ב) שינוי בתקנון קופת גמל שהוגשה לגביו הודעה לפי האמור בסעיף קטן (א) (בסעיף זה – שינוי מבוקש), יהיה בתוקף לאחר שחלפה התקופה הקובעת מיום קבלת ההודעה, ובלבד שהממונה או מי מטעמו לא הודיע על התנגדותו לשינוי, כולו או חלקו, בתוך התקופה הקובעת.

(ג) על אף האמור בסעיף קטן (ב), הממונה או מי מטעמו, רשאי להודיע על התנגדותו לשינוי המבוקש, כולו או חלקו, לאחר שחלפה התקופה הקובעת מיום קבלת ההודעה אם מצא כי ההתנגדות נדרשת בשל אחד או יותר מהטעמים הבאים:

(1) שמירה על עניינם של העמיתים;

(2) מניעת פגיעה ביכולתה של הקופה לקיים את התחייבויותיה;

(3) טעמים המנויים בסעיף 17 לחוק הפיקוח על הביטוח.

(ד) הודיע הממונה או מי מטעמו על התנגדותו לשינוי בתקנון כאמור בסעיף קטן (ג), השינוי בתקנון – בטל; ואולם אם כלל הממונה או מי מטעמו בהתנגדותו הוראה בדבר תחולת השינוי האמור, כולה או חלקה, יחול השינוי בתקנון בהתאם להוראה זו.

(ה) על אף האמור בסעיף קטן (א), הממונה רשאי להורות כי שינוי תקנון קופות גמל מסוג מסוים, לא ייעשה אלא באישור מראש ובכתב מאת הממונה.

(ו) על שינוי בתקנון קופת גמל תימסר הודעה לעמיתים או תפורסם הודעה בציבור, הכל בדרך שיוורה הממונה."

תיקון סעיף 37 .5 בסעיף 37 לחוק העיקרי -

(א) בסעיף קטן (א), במקום הסיפה החל במילים "ובלבד שתכנית המיזוג אושרה מראש" יבוא "לפי הוראות שהורה הממונה ובלבד שהתקיימו כל אלה:

(1) החברה מסרה לממונה הודעה על תכנית המיזוג, באופן ובמועד שהורה הממונה, והממונה או מי מטעמו לא הודיע על התנגדותו לתכנית המיזוג כאמור, כולה או חלקה;

(2) החברה הודיעה לעמיתים על המיזוג, מראש ולאחר ביצועו, באופן ובמועדים שהורה הממונה".

(ב) בסעיף קטן (ב), במקום "ובהתאם לתכנית המיזוג שאישר הממונה ולהוראות שנתן באישור כאמור" יבוא "ובהתאם להוראות שהורה הממונה ולתכנית המיזוג כאמור בסעיף קטן (א)(1)".

(ג) אחרי סעיף קטן (ב) יבוא:

"(1ב) על אף האמור בסעיף קטן (א), הממונה רשאי להורות לגבי סוגים מסוימים של חברות מנהלות, לגביהם לא יבוצע המיזוג במסירת הודעה לממונה כאמור בסעיף קטן (א), אלא באישור מראש ובכתב מאת הממונה.

(2ב) הוראות הממונה כאמור בסעיף קטן (א) יכול שיינתנו לכלל החברות המנהלות או לחברות המנהלות קופות גמל מסוג מסוים."

תיקון סעיף 41 .6 בסעיף 41 לחוק העיקרי -

(א) האמור בו יסומן "(א)" ובו, במקום הסיפה החל במילים "ובלבד שהממונה אישר מראש" יבוא "לפי הוראות שהורה הממונה ובלבד שהתקיימו כל אלה:

(1) החברה מסרה לממונה הודעה על העברת הניהול, באופן ובמועד שהורה הממונה, והממונה או מי מטעמו לא הודיע על התנגדותו להעברה האמורה;

(2) החברה הודיעה לעמיתים על העברת הניהול, מראש, באופן ובמועד שהורה הממונה".

(ב) אחרי סעיף קטן (א) יבוא:

"(ב) על אף האמור בסעיף קטן (א), הממונה רשאי להורות לגבי סוגים מסוימים של חברות מנהלות, לגביהם לא יועבר הניהול במסירת הודעה לממונה כאמור בסעיף קטן (א), אלא באישור מראש ובכתב מאת הממונה.

(ג) הוראות הממונה כאמור בסעיף קטן (א) יכול שיינתנו לכלל החברות המנהלות או לחברות המנהלות קופות גמל מסוג מסוים."

תיקון סעיף 43 7. בסעיף 43(ה) לחוק העיקרי, במקום "לפי הוראות סעיפים 11(ה), 20(ג), 36(א), 39(ב) או לפי סימן א' לפרק ד' בחוק הפיקוח על הביטוח" יבוא " לפי הוראות סעיפים 11(ה), 20(ג), 36(א), 37(א), 39(ב) או לפי סימן א' לפרק ד' בחוק הפיקוח על הביטוח".

תיקון סעיף 49 8. בסעיף 49 לחוק העיקרי -

(א) בסעיף קטן (א) -

(1) במקום פסקה (22) יבוא:

"(22) מיזג קופת גמל בקופת גמל אחרת בלא שהודיע לממונה על המיזוג או על התוכנית לביצוע המיזוג או ביצע מיזוג כאמור על אף שהממונה או מי מטעמו התנגד למיזוג או לתוכנית לביצוע המיזוג, כולה או חלקה, או בלי שהודיע על כך מראש לעמיתים, בניגוד להוראות סעיף 37(א);";

(2) בפסקה (23), במקום "שלא בהתאם לתכנית המיזוג שאישר הממונה או להוראותיו באישור כאמור" יבוא "שלא בהתאם להודעת החברה, תוכנית המיזוג";

(3) במקום פסקה (26) יבוא:

"(26) העביר קופת גמל שבניהולו לניהול אדם אחר בלי שהגיש לממונה הודעה על כך או על אף שהממונה או מי מטעמו התנגד להעברה כאמור, או בלי שהודיע על כך מראש לעמיתים, בניגוד להוראות סעיף 41";.

(ב) בסעיף קטן (ב), אחרי פסקה (7) יבוא:

"(7א) ערך שינוי בתקנון הקופה בניגוד להוראות סעיף 17".

ד ב ר י ה ס ב ר

כללי

בעשורים האחרונים התפתח שוק קופות הגמל וחלה עלייה בכמות המשאבים, הידע והניסיון שבידי חברות מנהלות של קופות גמל ובכלל זה: של קרנות פנסיה (להלן – גופים מוסדיים). החובות והזכויות של עמיתי קופת גמל נקבעות בתקנון הקופה. שינוי תקנון קופת גמל, אינו מצריך הסכמה של עמיתי הקופה. בנוסף, ההלכה קובעת כי זכויות עמית לקבלת כספים מהקופה מתגבשות בהתאם להוראות התקנון במועד קרות אירוע מזכה. לנוכח ההתפתחות האמורה ובשים לב למשמעות שינוי תקנון קופת גמל, נוצר

צורך להתאים את אופן הפיקוח על הגופים המוסדיים. גישת פיקוח מתאימה יותר למבנה השוק המודרני היא כזו שתאפשר לגופים מוסדיים מרחב פעולה לשינוי תקנוני קופת הגמל לאור עקרונות, קווים מנחים, הוראות ותנאים אותם יכתיב הממונה על שוק ההון, ביטוח וחיסכון במשרד האוצר (להלן – הממונה) ותאפשר להם במקרים המתאימים להתחיל לפעול לאחר מתן הודעה לממונה ללא צורך בקבלת אישורו מראש ובכתב. גישת פיקוח זו תאפשר התפתחות מהירה של שוק החיסכון הפנסיוני, כך שיתאימו לצרכים המשתנים של העמיתים ולהתפתחויות עתידיות בשוקים. גישת פיקוח זו גם תגביר את האחריות של הגופים המוסדיים.

מוצע לבצע שורה של תיקונים בחוק הפיקוח על שירותים פיננסיים (קופות גמל), התשס"ה-2005 (להלן – חוק הפיקוח על קופות גמל) בהתאם לעקרונות האמורים.

סעיף 1

מוצע להוסיף לפרק ההגדרות של חוק הפיקוח על קופות גמל את ההגדרה "יום עסקים".

סעיף 2

בסעיף 14 לחוק הפיקוח על קופות גמל נקבע אופן הגשת בקשה לאישור קופת גמל אשר יש לצרף אליה טיוטת תקנות קופת הגמל. מוצע לתקן את הסעיף האמור ולקבוע סמכות מפורשת של הממונה, בדבר קביעת הפרטים שיש לצרף לטיוטת תקנון קופת גמל. וזאת מבלי לגרוע מהסמכויות המוקנות לממונה כיום לפי חוק קופות גמל בעניין זה.

סעיף 3

בסעיף 16 לחוק הפיקוח על קופות גמל נקבעו הוראות בדבר תקנון קופת גמל. בין ההוראות האמורות נקבע כי בתקנון קופת גמל, ייקבעו, בין השאר, העניינים המפורטים באותו סעיף, וביניהם הביטוחים שבהם יבוטחו העמיתים בקופת הגמל, ככל שיבוטחו. לעניין זה נקבע כי שר האוצר רשאי לקבוע הוראות לעניין סוגי ביטוחים שבהם יבוטחו עמיתים בקופת גמל ותנאים לגבי ביטוחים כאמור. עוד נקבע בסעיף האמור כי בתקנון קופת גמל ייכללו עניינים נוספים שהממונה הורה לכלול בו. קביעת סוגי ביטוחים כאמור והתנאים לגבי ביטוחים כאמור הוא עניין מקצועי אשר משפיע על סוגי המוצר אותו משווקת קופת הגמל ואשר כדוגמתו עשויים להיות עניינים אחרים אשר משפיעים באופן דומה על זכויות וחובות עמיתים. לנוכח התיקון המוצע אשר במסגרתו מוצע לעבור לגישת פיקוח אשר קובעת קווים מנחים, הוראות ותנאים אשר אותם קובע הממונה, מוצע לתקן את הסעיף האמור כך שבמקום הסמכות הקיימת כיום לשר האוצר בעניין סוגי המוצע תוענק לממונה סמכות כללית לקבוע עקרונות, הוראות ותנאים לעניין זכויות וחובות עמיתים שיש לכלול בתקנון קופת גמל.

עוד מוצע לקבוע כי הוראה בתקנון קופת גמל הסותרת הוראה שנתן הממונה או הוראת כל דין, לא ינהגו לפיה ולגבי הוראה שנתן הממונה לפי סעיף זה יראו כאילו נכללה בתקנון. אין בהוראה זו כדי לגרוע מאחריותה של החברה המנהלת.

סעיף 4

במטרה להתאים את תיקון התקנונים לגישת הפיקוח המוצעת לעיל, מוצע לבטל את החובה לקבל אישור מראש של הממונה, כתנאי לשינוי תקנון קופת גמל ולהחיל במקומה, נוהל של הודעה לממונה לפני המועד שבו החברה המנהלת מבקשת לשנות את תקנון קופת הגמל. ויודגש, האמור לא יחול לגבי אישור ראשון של תקנון.

המעבר לנוהל זה, יגדיל את לקיחת האחריות לשינוי התקנונים, הכול בכפוף לעקרונות, להוראות ולתנאים שיוורה הממונה. בהתאם לכך, מוצע להחליף את ההסדר הקיים כיום בסעיף 17 לחוק הפיקוח על קופות גמל, ולקבוע במקומו כי ההודעה לממונה על הכוונה לשנות תקנון קופת גמל תינתן 30 ימי עסקים לפני המועד שבו מתבקש תחילתו של השינוי או תקופה אחרת שעליה יורה הממונה. מוצע כי ההודעה תכלול פרטים אשר עליהם יורה הממונה.

מוצע לקבוע כי שינוי בתקנון אשר הוגשה לגביו בקשה כאמור יהיה בתוקף לאחר שחלפה תקופה של 30 ימי עסקים מיום קבלת ההודעה או תקופה אחרת שעליה הורה הממונה (להלן – התקופה הקובעת), ובלבד שהממונה או מי מטעמו, לא הודיע במהלך התקופה הקובעת על התנגדותו לשינוי, כולו או חלקו. עם זאת, במקרה שבו מצא הממונה או מי מטעמו להתנגד לשינוי הנדרש גם לאחר שחלפה התקופה הקובעת בשל טעמים המנויים בסעיף המוצע, הוא רשאי להודיע על כך לחברה המנהלת של קופת הגמל, ואם הודיע כך השינוי – בטל. מאחר שבמקרים מסוימים עשויות להיות לבטלות האמורה השלכה על זכויות וחובות עמיתים מוצע לאפשר לממונה לכלול בהתנגדותו הוראה בדבר תחולת השינוי, כולה או חלקה.

עוד מוצע לאפשר לממונה להורות כי לגבי סוגים מסוימים של קופות גמל לא יחול אופן שינוי התקנון כאמור וכי יידרש אישור מראש ובכתב מאת הממונה לכל תיקון תקנון.

סעיף 5

סעיף 37 לחוק הפיקוח על קופות גמל קובע כי חברה מנהלת המבקשת למזג קופת גמל אחת שבניהולה בקופת גמל אחרת שבניהולה או שבניהולה של חברה מנהלת אחרת, רשאית לבצע מיזוג כאמור, ובלבד שהממונה אישר מראש את המיזוג והחברה הודיעה על כך לעמיתים, מראש ולאחר ביצוע המיזוג, באופן ובמועדים שהורה. במטרה להגדיל את חופש הפעולה והגמישות של חברות מנהלות של קופות גמל בניהול ובפיתוח של עסקיהם באופן שיאפשר התאמה להתפתחויות השווקים כאמור לעיל, מוצע לבטל את החובה לקבל אישור מראש של הממונה, כתנאי לביצוע המיזוג, ולהחיל במקומה, על כל החברות המנהלות, נוהל אחיד של הודעה לממונה לפני המועד שבו החברה המנהלת מבקשת לבצע את המיזוג. נוהל כאמור ייקבע בהתאם להוראות שיוורה הממונה, לכלל החברות המנהלות או לחברות מנהלות המנהלות קופות גמל מסוג מסוים. יודגש כי המעבר לנוהל הודעה כאמור, יחייב את החברות המנהלות להגביר את לקיחת האחריות שלהן להליך המיזוג אותו הן מבצעות, ובין השאר, לוודא כי זכויות העמיתים לא השתנו, כאמור בסעיף 37(ב), וכי העמיתים קיבלו הודעות מספקות על הכוונה לבצע את ההליך.

סעיף 6

סעיף 41 לחוק הפיקוח על קופות גמל, קובע כי חברה מנהלת המבקשת להפסיק לנהל קופת גמל או המבקשת להחליט על פירוקה מרצון, רשאית להעביר את ניהול קופת הגמל שבניהולה לחברה מנהלת אחרת, ובלבד שהממונה אישר מראש את ההעברה והחברה הודיעה על כך לעמיתים, מראש, באופן ובמועד שהורה. במטרה להגדיל את חופש הפעולה והגמישות של חברות מנהלות של קופות גמל בניהול ובפיתוח של עסקיהם באופן שיאפשר התאמה להתפתחויות השווקים כאמור לעיל, מוצע לבטל את החובה לקבל אישור מראש של הממונה, כתנאי להעברת ניהול, ולהחיל במקומה, על כל החברות המנהלות, נוהל אחיד של הודעה לממונה לפני המועד שבו החברה המנהלת מבקשת להעביר מידיה ניהול של קופת גמל אל חברה מנהלת אחרת. יודגש כי המעבר לנוהל הודעה כאמור, יחייב את החברות המנהלות להגביר את לקיחת האחריות שלהן להליך העברת הניהול אותו הן מבצעות, ובין השאר, לוודא כי זכויות העמיתים לא השתנו וכי העמיתים קיבלו הודעות מספקות על הכוונה לבצע את ההליך.

סעיף 7

סעיף 43 לחוק הפיקוח על קופות גמל קובע, בין השאר, כי אם היה לממונה יסוד סביר להניח כי חברה מנהלת או אדם אחר הפרו את הוראה מהוראות הממונה שניתנו לפי הוראות סעיפים שונים בחוק הפיקוח על קופות גמל, רשאי הוא להטיל עליהם עיצום כספי בסכום הבסיסי. מוצע לערוך התאמה לתיקון המוצע לסעיף 37 לחוק הפיקוח על קופות גמל, כך שהממונה יהיה רשאי להטיל עיצום כספי כאמור גם על מי שהפר הוראה מהוראות הממונה שניתנו לפי סעיף 37(א) לחוק הפיקוח על קופות גמל.

סעיף 8

סעיף 49(א)(22) לחוק הפיקוח על קופות גמל קובע סנקציה פלילית על מי שמיזג קופת גמל בקופת גמל אחרת בלא אישור מראש מאת הממונה או בלי שהודיע מכך מראש לעמיתים. מוצע לערוך התאמה לתיקון המוצע לסעיף 37 לחוק הפיקוח על קופות גמל כך שהסנקציה תוטל על מי שמיזג קופת גמל בקופת גמל אחרת בלא שהודיע לממונה על המיזוג או על התוכנית לביצוע המיזוג או ביצע מיזוג כאמור על אף שהממונה או מי מטעמו התנגד למיזוג או לתוכנית לביצוע המיזוג, כולה או חלקה, או בלי שהודיע על כך מראש לעמיתים.

סעיף 49(א)(23) לחוק הפיקוח על קופות גמל קובע סנקציה פלילית, בין השאר, על מי שהעביר נכסי קופת גמל מתמזגת או זכויות עמיתי קופת גמל מתמזגת, לקופת גמל אחרת, שלא בהתאם לתכנית המיזוג שאישר הממונה או להוראותיו באישור כאמור. מוצע לערוך התאמה לתיקון המוצע לסעיף 37 לחוק הפיקוח על קופות גמל כך שהסנקציה תוטל על מי שהעביר נכסים או זכויות כאמור שלא בהתאם להודעת החברה או תוכנית המיזוג כאמור בסעיף 37(א)(1).

סעיף 49(א)(26) לחוק הפיקוח על קופות גמל קובע סנקציה פלילית על מי שהעביר קופת גמל שבניהולו לניהול אדם אחר בלא אישור מראש מאת הממונה או בלי שהודיע על כך מראש לעמיתים. מוצע לערוך

התאמה לתיקון המוצע לסעיף 41 לחוק הפיקוח על קופות גמל כך שהסנקציה תוטל על מי שהעביר קופת גמל שבניהולו לניהול אדם אחר בלי שהגיש לממונה הודעה על כך או על אף שהממונה התנגד להעברה כאמור, או בלי שהודיע על כך מראש לעמיתים.

בנוסף, ולאור התיקון המוצע כאמור בהוראות סעיף 17 לחוק הפיקוח על קופות גמל, מוצע לקבוע סנקציה פלילית על מי שערך שינוי בתקנון קופת גמל בניגוד להוראות סעיף 17.